

UNIVERSITEIT
iYUNIVESITHI
STELLENBOSCH
UNIVERSITY

100
1918 - 2018

Sosiale Impak @ Universiteit Stellenbosch 2020

Inhoud

Boodskap van die Vise-Rektor: Sosiale Impak, Transformasie en Personeel	2
Boodskap van die Senior Direkteur: Sosiale Impak en Transformasie	3
Boodskap van die Direkteur: Sosiale Impak	4
Leer om te draai in 'n veranderde wêreld	6
Ons bydrae tot die US se 7 temas	8
Maties Gemeenskapsdiens en fakulteite bevorder student-gedrewe sosiale impak	11
Verander die wêreld een tree op 'n slag	12
'n Tweede kans ondanks die impak van Covid	13
Onderwys verder as die klaskamer: studente sit handjie by	14
Graad 9 Loopbaanvoorligtingsbrochure	15
TRAC SA bereik sukses ondanks Covid-19-uitdagings	16
Transformerende waardes in skole raak gemeenskappe	17
Covid-19-verwante inligting toeganklik gemaak vir gehoorgestremdes	18
'n Toevlug vir kwesbare kinders	19
Kliniese onderrig gaan voort met virtuele huisbesoeke	20
Fokus op voedingsbehoefes gedurende die Covid-19-pandemie	21
'n Werktuig vir die bevordering van tradisionele kleinboerderye	22
Finansiële geletterdheid ondanks Covid-19	23
Omgewingstudies met behulp van waterbiomonitors	24
Onderzoek na die veranderinge in batimetrie in Saldanhabaai	25

Boodskap van die Vise-Rektor: Sosiale Impak, Transformasie en Personeel

In 2020 moes die Universiteit Stellenbosch (US), en baie ander instellings oor die wêreld vinnig van rat verander om voort te gaan met sy leer en onderrig, navorsing en innovasie en sosiale impak-aktiwiteite toe die land ingeperk is weens die Covid-19 pandemie. Die universiteit het twee kern-prioriteite vir die jaar gestel: om ons personeel en studente by te staan met die voltooiing van die akademiese jaar, en om die volledige en sistemiese volhoubaarheid van ons instelling te verseker.

Volhoubaarheid by SU sentreer rondom die welstand van ons personeel en studente, die finansiële volhoubaarheid van die universiteit, en die volhoubaarheid van ons vennote, veral ons plaaslike vennote in gemeenskappe wat ons verskillende kampusse omring in Stellenbosch, Bellville, Tygerberg, Saldanha en Worcester.

Die waardes van die universiteit – uitnemendheid, deernis, aanspreeklikheid, respek en billikheid (ECARE) – het die grondslag geword waarop ons individuele en gesamentlike aksies en praktyke gebou het. Ons het ’n bewuste besluit geneem dat, hoewel hierdie waardes verweef en interafhanklik is, die waarde van deernis prioriteit sou geniet tydens hierdie pandemie. Dit is veral belangrik in ’n tyd wanneer Suid-Afrikans verlies ervaar – of dit van inkomste en werk, of weens die afsterwe van familieleden, vriende en kollegas is.

Ons het gereageer op onmiddellike bekommernisse deur oplossings te vind vir gemeenskap-uitdagings veroorsaak deur Covid-19.

Covid het bestaande bekommernisse en uitdagings van die samelewing vergroot en vermeerder. Die impak van armoede, werkloosheid en ongelykheid is meer intens ervaar. Korrupsie, misdaad en geweld, veral geslagsgebaseerde geweld, teister Suid-Afrika steeds, met baie burgers wat steeds ’n gebrek aan toegang tot gesondheidsorg, opvoeding en behuising beleef, om ’n paar te noem.

Terwyl sosiale impak dikwels afhanklik is van fisiese interaksie, het ons ’n intensifisering in innovasie ervaar wat sosiale impak en selfs sosiale afstand betref. Personeel op US se kampusse het die uitdaging aanvaar deur nuwe vorms van betrokke navorsing, vakkundigheid, leer en onderrig, vrywillige werk en samewerking te verken en te ontwerp.

Ons het gereageer op onmiddellike bekommernisse deur oplossings te vind vir gemeenskap-uitdagings veroorsaak deur Covid-19. Mediese deskundiges aan US in samewerking met die universiteit van Kaapstad het pasiënte wat krities siek was met Covid-19 begin behandel met hoë-vloei nasale suurstof (HFNO) pleks van om onmiddellik terug te val op meganiese ventilasie, wat meer indringend is en vereis dat pasiënte gesedeer word. Hierdie besluit om ’n minder bekende behandeling te gebruik het dit moontlik gemaak vir dokters van Tygerberg Hospitaal om die “behoefte vir meganiese ventilasie in die helfte van alle pasiënte met erge siekte” te vermy. Die Fakulteit Opvoeding het ook ingetree om graad 11 en 12 leerlinge te ondersteun met hul akademiese werk tydens skool-sluitings terwyl die Departement Voedselwetenskap ’n manier gevind het om brood te omskep in handreiniger.

Ons het voortgegaan om navorsing te verken en by te dra daartoe in ’n na-Covid wêreld, en die rol van universiteite in so ’n wêreld. Sedert die uitbreek van die pandemie het Klaus Schwab van die Wêreld Ekonomiese Forum en Thierry Malleret, die stigter van die Monthly Barometer, die boek Covid-19: The Great Reset gepubliseer. In die boek betoog hulle vir ’n ekonomiese, gemeenskap-, geopolitiese, omgewings-, tegnologiese, sake- en individuele terugstelling. Hierdie terugstelling behels, onder andere, dat ons hard werk om die beste in elkeen na vore te bring en die slegste in ons te opponeer en beveg. As universiteit moet ons voortgaan om by hierdie weerspieëlings uit ’n teoretiese oogpunt betrokke te raak terwyl ons soek na praktiese antwoorde. Dit is tog ’n deurslaggewende dimensie van die verantwoordelikheid van universiteite om met gemeenskap-vennote te besin oor gemeenskapsbelange. En ons doen hierdie teoretiese besinning met die wete dat daar niks so treffend is as goeie teorieë wat vennote saam ontwikkel en wat tasbare voordele vir die gemeenskap oplewer.

Boodskap van die Senior Direkteur: Sosiale Impak en Transformasie

onderrig en leer toe te pas met behoud van sosiale afstand. Hierdie ooreenkoms, wat agt jaar in wording was, vereis dat die DoH sy “statutêre vereiste om studente in ’n kliniese omgewing op te lei, uitvoer” en van US om “vaardige opgeleide gesondheidswerkers en gesondheidsnavorsers op te lei ten einde bewysgebaseerde sorg te verskaf”.

Hierdie krisis het bevestig dat ons toegeny is om te verseker dat sosiale impak diep ingebed is in ons onderrig en leer, en navorsing.

2020 sal beslis onthou word as die jaar van die wêreldwye grendel-tyd. Oor die wêreld heen moes ons ons lewens herbedink – van die manier waarop ons werk, tot die impak wat ons het op ander as individue, en in ons geval, die rol van universiteite in ’n wêreld wat negatief geraak word deur ’n pandemie. En hierdie verskuiwing speel steeds uit hier en oor die wêreld heen.

Die krisis, veroorsaak deur die vinnige verspreiding van die koronavirus, het die Universiteit Stellenbosch (US) gedwing om anders te dink oor ons rol in ons dorp en in die breër Suid-Afrika. In hierdie verband het ons groot aanpassings gemaak – waarvan baie letterlik oornag plaasgevind het.

Eerstens het ons wat nou bekend staan as die Nood-Afstandonderrig, Leer en Assessering (ERTLA) beplan en uitgevoer. Die ERTLA metode het personeel en studente toegelaat om die 2020 jaar aanlyn af te handel, wat ons graduandi in staat gestel het om ’n nuwe fase van hul lewens te begin en die werksplek te betree. As universiteite verstaan ons dat dit inderdaad een van die beste maniere is wat ons ’n impak kon hê op die gemeenskap in die algemeen. En daarom was ons ook oorstelp van blydskap dat ons die 2020 akademiese jaar kon afhandel.

Tweedens het US besef dat ons, soos ander universiteite oor die wêreld heen, anders moes dink oor ons rol in die gemeenskap. Ons het onmiddellik hande gevat met ons vennote in die burgerlike gemeenskap, ons plaaslike munisipaliteite sowel as provinsiale en nasionale regeringsdepartemente om sosiale impak te ondersteun, te versterk en te implementeer om sommige van die onmiddellike uitdagings veroorsaak deur die pandemie gesamentlik aan te spreek. En hier dink ek spesifiek aan voedsel-inisiatiewe sowel as inisiatiewe wat tot die herstel van ons plaaslike ekonomie gelei het. In hierdie verband wil ek die werk van Stellenbosch Unite en die Support Stellenbosch veldtog erken.

Verder was die historiese bilaterale ooreenkoms wat geteken is tussen US en die Wes-Kaapse Departement van Gesondheid (DoH) tydens die pandemie net een voorbeeld van hoe US steeds gepoog het om betrokke

Merkwaardig boonop is die feit dat studente, tegnisi en akademiese personeel van die Fakulteit Ingenieurswese verskillende bydraes gemaak het tot die land se Nasionale Ventilator Projek (NVP) deur 3D-geprinte gesig-maskers vir die NVP te druk of “geassisteer het met die toets en vervaardiging van prototipes”. Ons was in staat om die Munisipaliteit Stellenbosch by te staan deur ons Kampus-gesondheidsdiens (CHS) met telefoonsiftingsdienste en verwysings na plaaslike hospitale vir Covid-19 toetsing en advies oor self-isolasie.

Dit was wonderlik om te sien hoe personeel en studente intern – oor departemente en fakulteite heen – hande gevat het en ook ekstern met belanghebbers en vennote om die impak te versterk deur ons waardes as ’n betrokke instelling. Hierdie krisis het bevestig dat ons toegewy is om te verseker dat sosiale impak diep ingebed is in ons onderrig en leer, en navorsing. Hierdie publikasie belig sommige van hierdie betrokkenheid en aktiwiteite. U sal oplet dat sommige inisiatiewe wesenlik aangepas moes word en dat nuwe inisiatiewe wat die uitdagings van die tyd aanspreek, implementeer is.

Ek wil dus kollegas van alle US fakulteite bedank wat hul aktiwiteite aangepas het, hul werk uitgebrei het, en maniere gevind het om vennootskappe te handhaaf wat deur die inperkings geraak is, en wat nuwe weë gefasiliteer en geïmplementeer het om voort te gaan met die geïntegreerde strewe na sosiale impak in 2020.

Howel die pandemie nog glad nie iets van die verlede is nie, het ons ’n aantal waardevolle lesse geleer wat ons sal rig in die na-Covid era. Hierdie lesse sal krities blyk om te verseker dat ons ’n universiteit bly wat die gemeenskap in die algemeen ondersteun deur betrokke onderrig en leer, betrokke navorsing en deur graduandi te produseer wat betrokke burgers is.

Boodskap van die Direkteur: Sosiale Impak

Die Covid-19-pandemie het niemand van ons ongeskonde gelaat nie en vir sommige Suid-Afrikaners en wêreldburgers was die impak katastrofies en baie van ons kon net hulpeloos toekyk.

Die hartseer, vrees en gebrek aan fisieke kontak met familie en vriende het die geestesgesondheid en welstand van personeel en studente negatief beïnvloed, en dit geld ook vir die gemeenskappe wat ons bedien. Binne hierdie konteks het die Universiteit Stellenbosch (US) se waardes van deernis, aanspreeklikheid en respek selfs meer relevant geword binne en buite ons instelling. Ons het gedurende hierdie tyd ons strewe na uitnemendheid gestand gedoen en ons jaarlikse

SI-simposium 2020 suksesvol aangebied saam met ons studente, personeel en die belanghebbendes/ gemeenskappe wat ons bedien. Ons streef ook voortdurend om nuwe maniere te vind om die waardes van sosiale geregtigheid uit te leef.

In Suid-Afrika beklemtoon die tydelike sluiting van universiteite en die oorgang na aanlynonderrig en -leer wat die inperking veroorsaak het – 'n groot digitale gaping tussen benadeelde en bevoorregte studente. Sommige studente het die bedreiging in die gesig gestaar dat hulle nie die akademiese jaar suksesvol kon voltooi nie. By die US het die bestuur hierdie negatiewe gevolg van die pandemie versag deur benadeelde studente wat aansoek gedoen het, te voorsien van skootrekenaars en data.

Die nasionale inperking het ook die vermoë van die meeste van ons inisiatiewe vir sosiale impak negatief beïnvloed omdat ons nie fisiese interaksies met gemeenskappe kon handhaaf nie. Dit het 'n ongekende ontwirting teweeg gebring wat die universiteit se vermoë om verskillende dienste aan personeel, studente en die gemeenskappe wat deur die universiteit bedien word, te kon voorsien. Hierdie ongelykhede is op 'n groter skaal blootgelê en daar is groot druk geplaas op die universiteit se vermoë om innoverende maniere te vind om hierdie kloof te oorbrug, sodat sosiale impak inisiatiewe kon voortgaan.

Die voortgesette steun vir saadbefondsing vir sosiale impak inisiatiewe was gesetel in die universiteit se Visie 2040 met spesifieke verwysing na die instelling se verbintenis om 'kennis te verbeter in diens van die samelewing', ons Strategiese raamwerk 2019-2024 en sy waardes met betrekking tot sosiale impak. Hierdie twee dokumente en metodologie is ook onderliggend aan ons interaksie met ons gemeenskappe.

By die US fokus ons op diepgewortelde sosiale impak deur 'n strewe na betrokke navorsing en betrokke onderrig en leer om 'n oorkoepelende uitkoms van betrokkenheid te versterk. Vrywilligerswerk, in die vorm van betrokke burgerskap, lei tot vennootskappe wat die vlak van betrokkenheid by gemeenskappe verdiep en sodoende die menslike vaardighede van die betrokke studente en personeel verbeter.

Een van die belangrikste maniere waarop ons gemeenskappe bygestaan het om sosiale geregtigheid en regstelling deur sosiale impak teweeg te bring, het in 2007 begin toe wyle rektor van die US, prof Russell Botman, die ou Lückhoff Skoolgebou in Banhoekweg aan sy oorspronklike eienaars simbolies her-toegewy het. Vandag huisves die ou Lückhoff-skool die ASI -kantore asook verskeie NRO's wat aan 'n verskeidenheid gemeenskapsbehoefes voorsien.

Hierdie pandemie het die behoefte beklemtoon om nuwe gesprekke te begin met ons eksterne belanghebbendes om innoverende maniere te vind om voort te gaan met ingrypings en projekte na-pandemie. Die ASI sal voortgaan om deel te neem aan en by te dra tot plaaslike, nasionale en internasionale gesprekke met ander instellings en sal beste praktyke deel. Daarbenewens sal gebeurtenisse, soos ons jaarlikse simposium, ons help om die sosiale impak by US verder te ondersoek ondanks nuwe uitdagings veroorsaak deur die COVID-19-pandemie. Ons strategiese plan vir sosiale impak (2017-2022), wat tans hersien word, is die sleutel om ons te help om ons betrokkenheid te verbeter.

Gegewe ons rekord van sosiale impak, geleerde lesse en verbintenis tot regstelling, is ons vol vertroue dat ons nou nader as ooit is om outentieke sosiale verandering teweeg te bring deur sosiale geregtigheid wat sal bydra tot 'n positiewe samelewingsimpak.

Leer om te draai in 'n veranderde wêreld

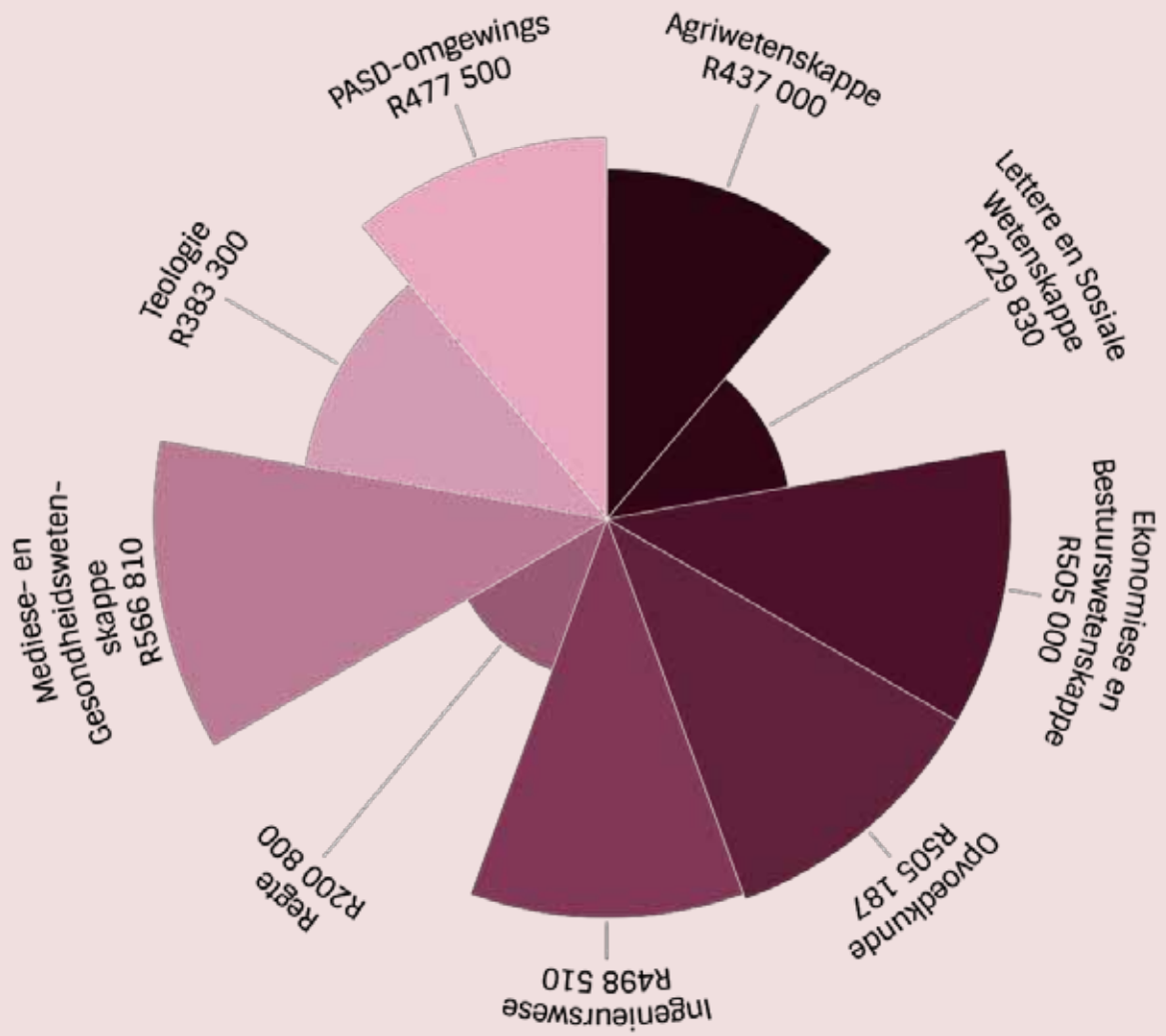
Die woord draai, wat beteken om te draai of om te draai, het een van die mees gebruikte woorde geword tydens die Covid-19-pandemie. Dit is nie verbasend nie, aangesien individue, besighede, universiteite en regerings die manier waarop hulle normaalweg funksioneer, evalueer en hervorm moes verander. Die Afdeling vir Sosiale Impak (ASI) was ook in 'n posisie geplaas waar dit moes reageer op 'n nuwe stel omstandighede gedurende die grendeltyd, terwyl die afdeling steeds moes voortgaan met sy mandaat om sosiale geregtigheid na te streef deur middel van sy maatskaplike impakwerk. Die pandemie het die groot ongelykhede in ons samelewing en die behoefte om dringend innoverende oplossings vir hierdie ongelykhede te vind, in Suid-Afrika blootgelê.

As die bewaarders van sosiale impak by ons instelling, streef die ASI na sosiale impak deur betrokke navorsing, betrokke onderrig en leer en betrokke burgerskap. Ons is verantwoordelik vir die advies, begeleiding en ondersteuning van personeel en studente aan die Universiteit Stellenbosch (US) wat by maatskaplike impakinisiatiewe in diens van die samelewing betrokke is of bestuur. Benewens voorgenoemde, fasiliteer ons die skakeling tussen ons navorsers, personeel en vrywilligers, en studente.

Ons ondersteun ook die US in sy missie om die universiteit se Visie 2040 en sy Strategiese Raamwerk 2019-2024 te vervul deur veral op drie strategiese kerntemas te fokus. Hierdie temas is navorsing oor impak deur betrokke navorsing; die bou van doelgerigte vennootskappe en inklusiewe netwerke; en om studente 'n transformerende studenteverving te bied. Binne die huidige konteks van die wêreldwye pandemie is interaksie met gemeenskappe om hul uitdagings ten volle te verstaan en te fokus op navorsing wat die uitdagings oplos, uiters belangrik. Doelgerigte vennootskappe en inklusiewe netwerke met gemeenskappe, NRO's, staatsdepartemente en besighede om hulle kollektiewe kennis en kundigheid om gesamentlike en innoverende oplossings vir maatskaplike uitdagings te vind, het nou noodsaaklik geword. Hierdie vennootskappe en netwerke bied ons ook die geleentheid om werklik die gemeenskappe wat ons dien se sosiale, kulturele, omgewings- en ekonomiese ontwikkeling en verandering te bewerkstellig en te onderskraag. Dit stel ons ook in staat om deur vrywilligerswerk aan studente ervaring te bied buite die klas.

In September 2020 het die ASI sy eerste aanlyn sosiale impak-simposium gehou, waar ons betekenisvolle besprekings met personeel en studente gehad het oor nuwe uitdagings wat die sosiale impak van die COVID-19 pandemie inhou. Die simposium het ons in staat gestel om te besin oor hoe Covid-19 sosiale impak plaaslik en wêreldwyd-beïnvloed het

Fondse goedgekeur vir 1ste en 2de rondte

'n geleentheid om die doeltreffendheid van ons metodologieë vir sosiale impak en moontlike tekortkominge in die ondersteuning wat ons bied aan gemeenskappe en organisasies wat ons bedien, te evalueer. Hierdie evaluering was belangrik, aangesien dit 'n beduidende invloed op ons sosiale impak in die toekoms sal hê.

In 2020, het Sosiale Impak by US 'n totaal van R 4 043 237 belê in sosiale impak-inisiatiewe oor die universiteit se 10 fakulteite, die PASD-omgewing, die ASI, Maties Sport en interfakultêre samewerking.

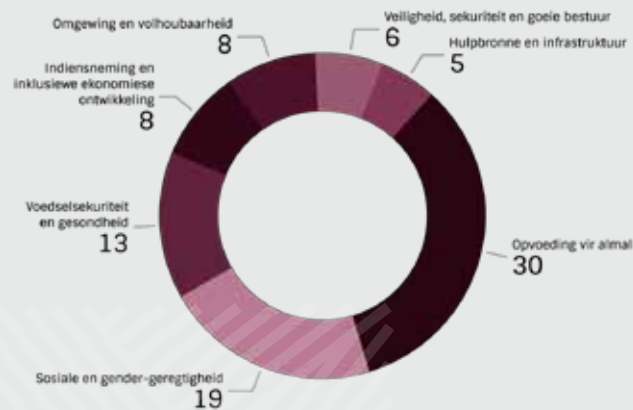
Ons sosiale impak-inisiatiewe is belyn met die internasionale, nasionale en streek-doelwitte uiteengesit in die Verenigde Nasies se Volhoubare Ontwikkelingsdoelwitte, die Nasionale Ontwikkelingsplan van Suid-Afrika en die Wes-Kaap

Provinsiale Strategiese Doelwitte en is verdeel in sewe impak-temas:

- Opvoeding vir almal
- Sosiale en gender-geregtigheid
- Voedselsekuriteit en gesondheid
- Omgewing en volhoubaarheid
- Indiensneming en inklusiewe ekonomiese ontwikkeling
- Veiligheid, sekuriteit en goeie bestuur
- Hulpbronne en infrastruktuur

Ons bydra tot die US se 7 temas

In 2020 het die Universiteit Stellenbosch se personeel deelgeneem aan 58 sosiale impak-inisiatiewe en projekte wat binne die universiteit se 7 sosiale impak-temas val. 'n Totaal van 158 personeellede het 74 609 uur spandeer op hierdie inisiatiewe en projekte.

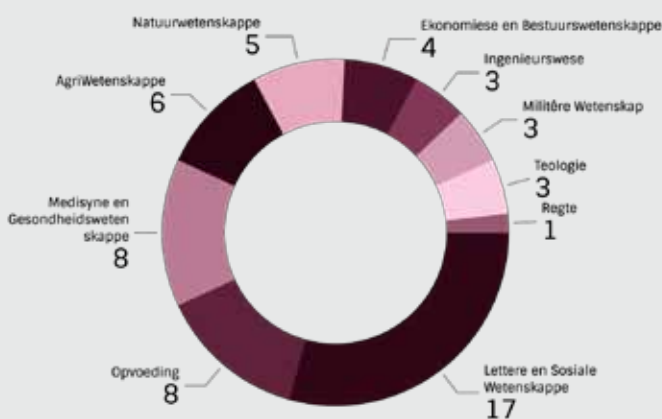
Analise van ons sosiale impak

Tydens 2020 is 90 sosial-impak inisiatiewe geregistreer en goedgekeur. Hierdie inisiatiewe het kurrikulêre en mede-kurrikulêre inisiatiewe ingesluit wat slegs personeel, of personeel en studente, of slegs studente betrek het. Personeel en studente was betrokke by sosiale impak inisiatiewe met vennote wat hoofsaaklik in die breër Wes-Kaap gebaseer is, maar ook in ander provinsies. Personeel en studente was ook betrokke by vier nasionale en drie internasionale inisiatiewe. Altesame 158 personeellede en 1 472 studente het in die proses 'n totaal van 74 609 ure vrywillig gewerk, in samewerking met 169 vennote.

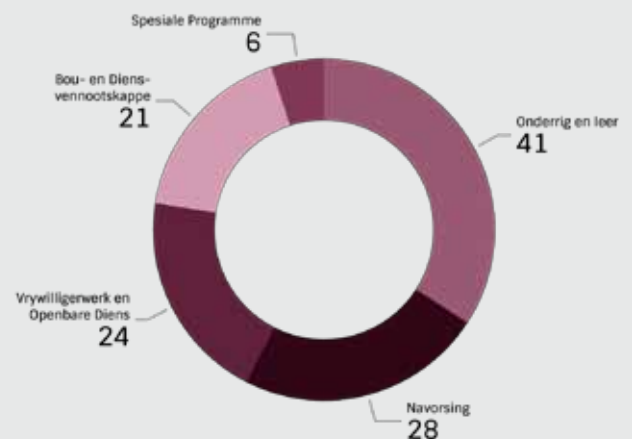
Hieronder is grafiese uiteensettings van US se sosiale impak.

Personeel-gekoördineerde sosiale impak-inisiatiewe

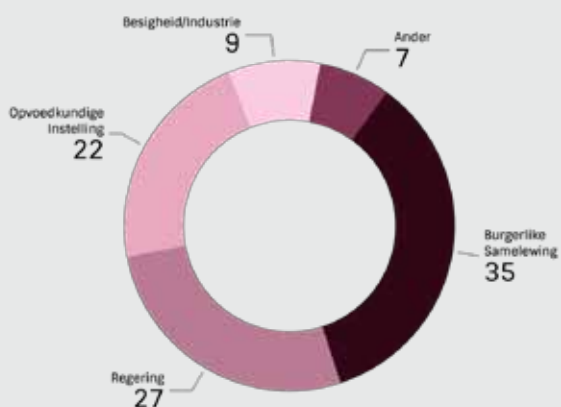
Inisiatiewe per fakulteit

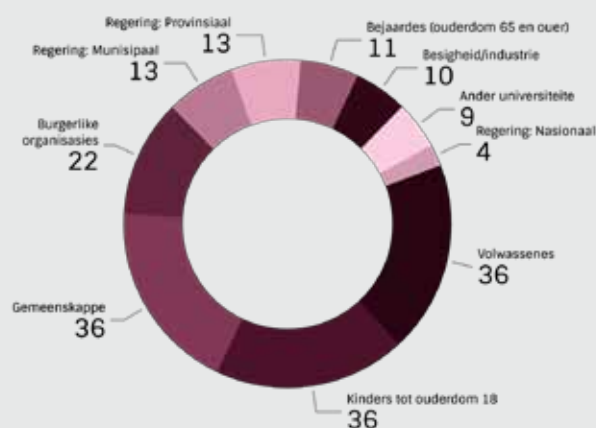
Inisiatief-tipes

Inisiatiewe volgens vennoot-kategorie

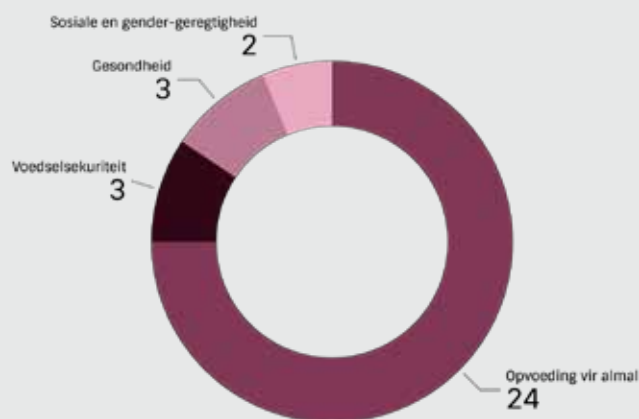
Inisiatiewe volgens teikengroep

Student-gekoördineerde vrywillige sosiale impak-inisiatiewe

Ongeveer 1 472 studente het deelgeneem aan 32 student-gekoördineerde projekte en inisiatiewe in 2020, het vrywillig 336 ure gewerk en 2 450 individue gebaat.

Student-inisiatiewe volgens tema

Maties Gemeenskapsdiens en fakulteite bevorder student-gedrewe sosiale impak

Soos ons die sosio-ekonomiese gevolge van die Covid-19 pandemie hanteer, het een ding baie duidelik geword – nou meer as ooit moet die Universiteit Stellenbosch (US) betrokke graduandi die wêreld instuur wat voerpunt-denkers is en 'n betekenisvolle bydrae kan maak tot die oplossing van komplekse, werklike-wêreld uitdagings wêreldwyd.

Onder die graduandi-eienskappe wat US in sy graduandi wil inboesem is 'n passie vir lewenslange leer, kritiese en kreatiewe denke, persoonlike verantwoordelikheid in die toepassing van kennis, die vermoë om met ander saam te werk in diverse omgewings, en om innoverend te wees terwyl volhoubare en effektiewe tegnologie benut word om probleme op te los. Ons Visie 2040, om “een van Afrika se leidende navorsing-universiteite te word en wêreldwyd erken te word as 'n uitstekende, inklusiewe en innoverende instelling waar kennis bevorder word in diens van die samelewing”, demonstreer verder ons toewyding tot die toerus van ons studente om 'n bydrae te maak tot die samelewing.

Maties Gemeenskapsdiens (beter bekend as MGD) is die voertuig waardeur US al die bogenoemde realiseer deur sosiale impak. Die nie-winsgewende organisasie word gehuisves binne die Afdeling vir Sosiale Impak aan US en sy mandaat is om vrywilliger-geleenthede vir studente te ondersteun, versterk en bevorder.

Dit is belangrik aangesien studente deur toenemend komplekse kwessies gekonfronteer word soos voedsel- en energie-sekureit, globale ekonomiese uitdagings, die opkoms van Kunsmatige Intelligensie (AI), die Vierde Industriële Revolusie en nou 'n wêreldwye pandemie. Die snelveranderende landskap vereis van universiteite om meer rats te wees in hul reaksie op hierdie uitdagings terwyl studente voorberei word om 'n positiewe impak te hê op die samelewing.

In 2020 het MGD gereageer deur 'n kort kursus te loods – die eerste van sy soort – oor Bevordering van Betrokke Burgerskap (AEC). Die kursus beoog om US studente in aanraking te bring met 'n verskeidenheid nasionale vrywilliger-geleenthede om kennis en vaardighede te verkry om betrokke burgers te word terwyl hulle studeer en wanneer hulle die werksplek betree. Die loodskursus van vier maande het begin in 2020 met 21 Sosiale Impak studente en 20 jeugleiers van die Stellenbosch-gebaseerde e'Bosch Erfenisprojek.

Die kursus fokus op modules oor Toegang tot en analisering van inligting, Nuuskierigheid en Verbeelding, Ratsheid en Aanpasbaarheid, Samewerking oor Netwerke en Lei deur Invloed, Effektiewe Mondelinge en Geskrewe Kommunikasie, Inisiatief en Entrepreneurskap, en Kritiese denke en Probleemoplossing. Dit is aangebied deur die Opleiding- en Plasing-sentrum binne MGD. Die sentrum stel studente in staat om burgerlike betrokkenheid op nasionale vlak te ervaar. Die AEC kursus word erken deur US se Ko-kurrikulêre Kantoor en sal deel vorm van die akademiese transkripsie van sosiale impak studente. Boonop verseker dit dat MGD se opleiding relevant bly tot kritieke kwessies en uitdagings wat Suid-Afrikaanse gemeenskappe en die wêreld in die gesig staar.

In 2020 het die Covid-19 pandemie vir MGD gedwing om weg te beweeg van gemeenskap-interaksie in persoon om die risiko van infeksie te verminder. In reaksie hierop het die MGD 'n virtuele vrywilliger-kursus geloods danksy sy vennootskap met ForGood – 'n nasionale virtuele vrywilliger-portaal wat individue in verbinding tree met organisasies en veldtogte reg oor Suid-Afrika. Die vrywilliger-kursus is gerig op tweedejaar-studente in maatskaplike werk om aan hulle 'n aanlyn-geleentheid te verskaf om praktyk-gebaseerde vrywillige ondervinding op te doen terwyl hulle hul kennis toepas in diverse gemeenskappe. Studente sal 30-50 ure van vrywillige werk voltooi, waarna hulle 'n sertifikaat van US ontvang ter erkenning vir die kort kursus wat hulle voltooi het.

Met inisiatiewe soos hierdie, reageer MGD op werklike uitdagings en moedig aktiewe burgerskap aan deur virtuele vrywilliger-geleenthede te skep vir ons graduandi wat hulle help om ondervinding op te doen in hul veld terwyl hulle voerpunt akademiese kennis deel met verskillende nasionale organisasies.

Vir meer inligting oor die AEC kursus, besoek <https://shortcourses.sun.ac.za/courses/c-5/2021-5557.html>.

*Verander die wêreld een
tree op 'n slag*

'n Tweede kans ondanks die impak van Covid

SciMathUS, 'n akroniem vir die Wetenskap-en-Wiskunde-program aan die Universiteit Stellenbosch, help studente om vir studie aan die universiteit te kwalifiseer. Dit vorm deel van 'n verskeidenheid eenhede binne die Fakulteit Opvoedkunde en spesifiek in die Stellenbosch Universiteit Sentrum vir Pedagogie (SUNSEP).

Sedert die ontstaan daarvan in 2001, het altesaam 1 697 studente die program suksesvol afgehandel, met 85% wat by die Universiteit Stellenbosch (US) ingeskryf het. Die program het beduidend tot die diversiteitsprofiel van die universiteit bygedra.

Voorkeur is tradisioneel verleen aan studente uit opvoedkundig-benadeelde omstandighede, wat deur die onderwysstelsel en die skole wat hulle bygewoon het, verhoed is om hulle akademiese potensiaal vir toegang tot hoër onderwys te demonstreer.

“SciMathUS is een van die beste besluite wat ek nog ooit geneem het en die beste universiteitsgrondslag wat ek nodig gehad het.”

SciMathUS, wat ook as die universiteitsvoorbereidings-program bekend staan, word aangebied aan leerders wat graad 12 met 'n minimum gemiddelde van 60% geslaag het, maar nie op grond van die keuringskriteria van die spesifieke program wat hulle wil studeer, gekeur is nie. Hierdie program bied aan studente die geleentheid om hulle Nasionale Senior Sertifikaat-uitslae in spesifieke vakke (wiskunde, wetenskap en rekeningkunde) te verbeter, sodat hulle om universiteitstoelating heraanzoek kan doen. Die program bied ook aanvullende ongeëksamineerde modules, naamlik Rekenaargeletterdheid en Akademiese Geletterdheid, om studente se oorgang vanaf skole se leermetodes verder te vergemaklik en hulle aan die leermetodes in hoër onderwys bekend te stel.

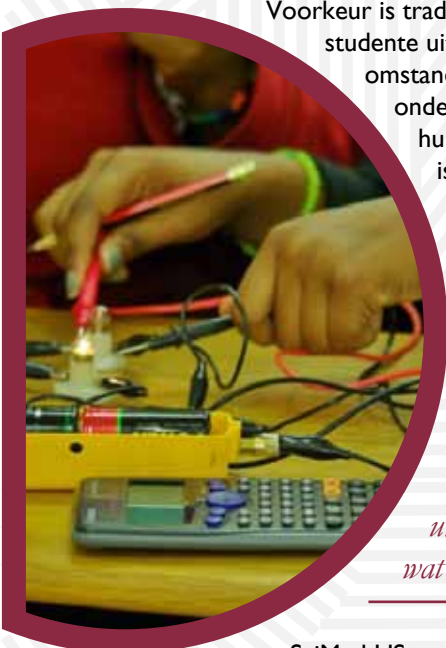
Tydens die pandemie is daar gou ontdek dat talle studente geen ondervinding van afstandleer gehad het nie en deur die Rekenaargeletterdheidsmodule

in staat was om digitale vaardighede aan te leer, wat hulle in staat gestel het om ten volle betrokke te wees. Die Akademiese Geletterdheidsmodule het die studente met kritiese denke, tydsbestuurs- en navorsingsvaardighede toegerus.

Die pandemie se effek op die Suid-Afrikaanse ekonomie het die aantal beurse en skenkings deur organisasies en maatskappye beduidend beïnvloed. Die finansieringsteun wat daardeur geraak is, het dus die akademiese pogings bedreig, maar met deursettingsvermoë, die terugkeer van studente wat streng by die Covid-19-reëls en -regulasies gehou het, en die steun van die akademiese personeel, is die SciMathUS-program voortgesit.

Me Nokwanda Siyengo, komponentbestuurder van SciMathUS, sê dat die program in 2020 die twintigste bedryfsjaar daarvan gevier het. Die program het met die veldtog #Changinglives begin, om meer geleenthede oor die volgende 20 jaar te skep vir studente om hulle volle akademiese potensiaal te verwesenlik.

Voormalige SciMathUS-student en BAcc-gegradueerde, me Ezile Mkhosi, sê: “SciMathUS is een van die beste besluite wat ek nog ooit geneem het en die beste universiteitsgrondslag wat ek nodig gehad het.”

Onderwys verder as die klaskamer: studente sit handjie by

Met die impak van die Covid-19-pandemie op die gemeenskap, moes studente wat aan die Beyond Education-program deelneem, kritiese denke inspan en 'n platform skep vir onderwysstudente om meer as net onderwysers en ook agente vir maatskaplike verandering te word. Die program is die inisiatief van die onderwysstudentekomitee (OSK) se portefeulje vir sosiale impak, met mnr Marcel Adams, 'n tweedejaargestudent in BEd (Intermediêre Fase) aan die Fakulteit Opvoedkunde, aan die hoof.

“Ons geestesgesondheid het 'n groot invloed op die manier waarop ons dink, voel en reageer op situasies.”

Met skole wat vir die grootste deel van 2020 gesluit was, kon onderwysstudente nie die nodige praktiese onderrigondervinding in persoon opdoen nie. Dit het studente genoop om inisiatiewe te ontwikkel wat hulle kennis inspan en toegang tot opvoedkundige materiaal verleen, wat tot die maak van 'n verskil bydra en 'n impak op die samelewing het. Deur blootstelling aan die behoeftes van die samelewing, was studente in staat om gemeenskappe te help om hulle eie agentskap te ontwikkel, deur te demonstreer hoe opvoeding hulle kan help om hulle vermoë om vir 'n regverdigde en billike samelewing voorspraak te maak, te ontsluit.

Tydens die inperking het Adams gesê: “Ons het besef dat onderwysers nie die eerste kwartaal se kurrikulum sou kon afhandel met die betrokke inperkingsregulasies nie; so, ons het besluit om handjie by te sit.”

Dit het gelei tot die ontwikkeling van alternatiewe hulpbronne om leerders met hulle skoolverpligtinge te help en veral om steun te bied aan diegene met beperkte toegang tot toestelle, of e-leer. Elektroniese boekies vir laerskoolleerders van graad R tot 9 en 'n matriekoorlewingstel vir graad 12 is ontwikkel. Die oorlewingstel bevat studieriglyne, motiverende

raad en wenke oor hoe om na jou geestesgesondheid om te sien.

“Ons geestesgesondheid het 'n groot invloed op die manier waarop ons dink, voel en op situasies reageer. Dit bepaal ook hoe ons stres hanteer, hoe ons met ander kommunikeer en hoe ons besluite neem. Dit is dus belangrik dat ons na ons geestesgesondheid omsien en altyd uitreik om hulp as ons sukkel,” sê dr Lynne Damons, 'n dosent in Opvoedkundige Sielkunde.

Met die fokus spesifiek op onderwys en deur die ondersteuning van verskeie belanghebbendes in die burgerlike samelewing en besighede, was die Beyond Education-span in staat om aktief tot die verwesenliking van ontwikkelingsdoelwitte by te dra.

Adams sê dat hulle probeer het om bewustheid aan te wakker en studente se rol as toekomstige onderwysers en leiers deur die inisiatief wou beklemtoon. Die inisiatief maak staat op die ondersteuning van studente, besighede en die burgerlike samelewing om steeds die impak voort te sit. Dit wend ook die potensiaal van sosiale media en toepassings soos WhatsApp aan om onderwys verder as die klaskamer te neem en sodoende gemeenskappe wyd en syd te bereik.

Graad 9 Loopbaan-voorligtingsbrosjure

loopbaanvoorbereidheid gehad het. Kwalitatiewe terugvoer het die doeltreffendheid met betrekking tot hulp aan leerders met loopbaanbeplanning en rigtinggewing, vakkeuse en selfontdekking geloof. Leerders het genoem hoe die brosjure “my gehelp het om die belangrike aspekte van my loopbaan te oorweeg”, “my gehelp het om my vakke te kies”, en “my gehelp het om myself te vind”, en “dit was ook pret om die brosjure deur te lees” en “te weet wat ek in my lewe wil bereik”.

Lewensoriënteringsonderwysers beskryf die brosjure as “baie omvattend” en “leerdervriendelik”, maar het ook sterk voorspraak gemaak vir kontakssessies met die leerders om die gebruik van die brosjure te optimaliseer. Ten spyte van die talle onvoorsienbare en onoorweegbare omstandighede wat deur die Covid-19-pandemie veroorsaak is, sê Naidoo dat ’n unieke geleentheid bestaan “vir ons om uit die boks te klim en saam te dink”.

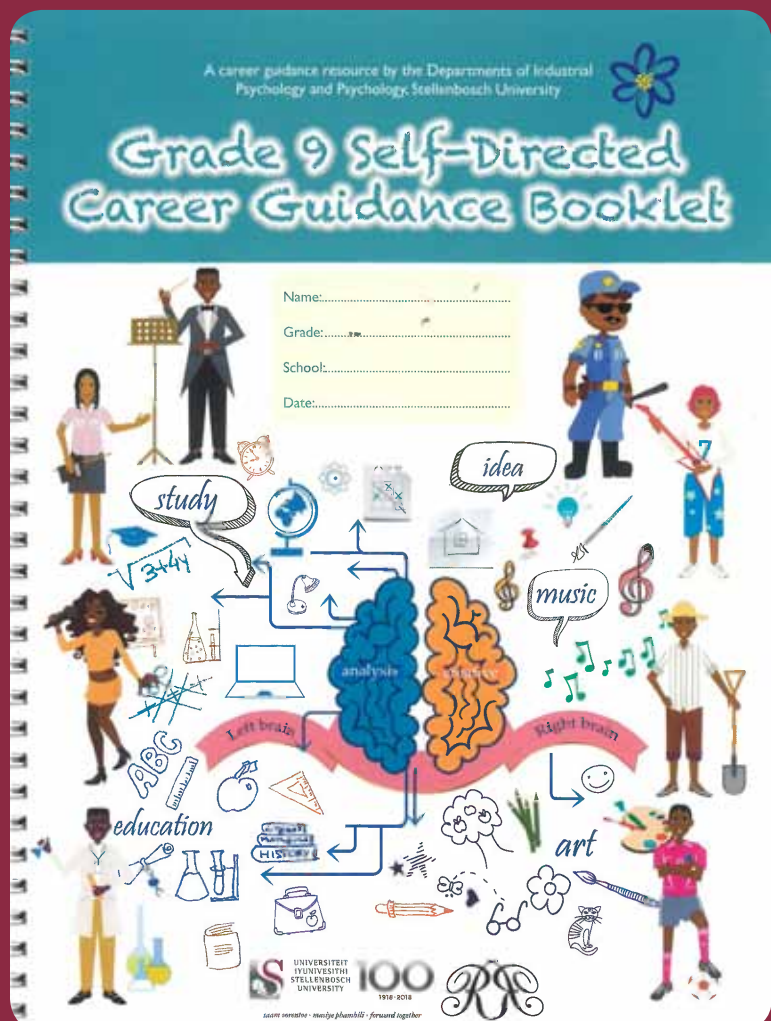
Die Loopbaanvoorligtingsprojek is ’n gemeenskapsdiensleeriniatief wat ontwikkel is om graad 9-leerders uit agt verskillende skole met hulle vakkeuse en loopbaanbeplanning te help. Dit is ’n gesamentlike inisiatief onder leiding van prof Anthony Naidoo van die Departement Sielkunde in die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe en dr Michelle Visser van die Departement Bedryfsielkunde in die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe.

Weens die Covid-19-pandemie moes die projekspan en -vennote in 2020 ’n nuwe manier vind om hulle werk voort te sit en is die projek van ’n kontakgebaseerde slypskool en assessering omgeskakel na ’n kontekstoepaslike, selfgerigte formaat vir 1 684 leerders. Op grond van die suksesse van die inisiatief in vorige jare was die span gretig om te konsolideer en om op die lesse wat geleer is, te verbeter. Die eerste projekvergadering was in Februarie en aanvangsbesoeke aan die agt vennootskole is gedurende die eerste week van Maart afgehandel. Toe die Covid-19-inperking en sosiale-afstandmaatreëls ingestel is, was daar groot onsekerheid oor die voortsetting van die projek.

“Ek weet wat ek in die lewe wil bereik”.

In die ontluikende nuwe omstandighede het die span dit oorweeg om die inhoud van die vorige slypskoolhandleiding te herontwerp na ’n nuwe, selfgerigte loopbaanvoorligtingsbrosjure wat deur bykomende hulpbronne op die inisiatief se webtuiste (<https://careerguidanceproject.co.za>) gesteun word. Die brosjure is verander na ’n dinamiese, kleurvolle en interaktiewe formaat in beide Engels en Afrikaans, wat die graad 9-leerder teen sy of haar eie pas kon deurlees en afhandel. Die brosjure, saam met ’n snoepiepakkie, is gedurende die eerste week van Oktober 2020 by die verskillende skole afgelewer. Om die leerders aan te moedig om die brosjure af te handel, is ’n opstelkompetisie aangekondig.

Gemengde evalueringsmetodes het bevestig dat dit ’n klinkende positiewe impak op leerders se

TRAC SA bereik sukses ondanks Covid- 19-uitdagings

Ten spyte van die COVID-19-pandemie, het TRAC Suid-Afrika – ’n onderrigingsrypingprogram wat in die Universiteit Stellenbosch (US) se Fakulteit Ingenieurswese gesetel is – in 2020 steeds 5 565 graad 11- en 12-leerders uit 85 hoërskole in die vakgebiede Wiskunde en Fisiese Wetenskappe ondersteun. Hulle het ook voldoen aan hul mandaat om leerders by te staan met aansoeke vir tersiêre onderrig en beurse.

’n Groep van 107 TRAC (Technology Research Activity Centre) SA-studente het in 2020 by die US geregistreer.

“Ons wil graag sien dat sommige van ons leerders in die toekoms by navorsing en innovasies betrokke raak om pandemies soos COVID-19 hok te slaan.”

TRAC, wat ten doel het om armoede met gehalteonderwys uit te wis, is sedert 1994 in Suid-Afrikaanse hoërskole aktief.

Dit skep waarde deur ’n drieledige ingrypingstrategie – akademiese ingryping in die vakgebiede Wiskunde en Fisiese Wetenskappe, bystand aan leerders om by minstens drie tersiêre instellings aansoek te doen, en fasilitering van die proses om vir beurse aansoek te doen.

Die belangrikheid van die program is beklemtoon deur mev. Nelisa Hopa, hoof van Bardale Sekondêre Skool in Blue Downs, wat aangedui het dat die skool se uitslae in Fisiese Wetenskappe dramaties verbeter het nadat TRAC SA betrokke geraak het.

“Ons wil graag sien dat sommige van ons leerders in die toekoms by navorsing en innovasies betrokke raak om pandemies soos Covid-19 hok te slaan, maar hierdie

ideale kan net behaal word deur julle voortdurende ondersteuning van ons leerders.”

Volgens mev. Debby Olivier, direkteur van TRAC SA, het Covid-19 ’n beduidende invloed op die projek gehad – sowel operasioneel as finansiêel.

“Die verlengde sluiting van skole het die beskikbare tyd beperk om leerders vir hul eindeksamen voor te berei en om minstens drie tersiêre aansoeke per student te voltooi, ooreenkomstig ons mandaat.”

Groepwerk en eweknieleer moes weens Covid-19 se sosiale afstandprotokolle beëindig word en die koste van data het ’n oorskakeling na aanlyn interaksie amper onmoontlik gemaak.

“Ons moes na ’n demonstrasiestyl-onderrigmetodologie oorskakel en moes baie na-uurse sessies met ons leerders reël om seker te maak dat ons ons take vir die jaar kon voltooi,” verduidelik Olivier.

TRAC SA ontwikkel tans ’n nuwe ingrypingmodel wat verbeterde akademiese uitslae ondanks ’n gebrek aan eweknieleer sal verseker, en ’n finansiële model wat die impak van ekonomiese afplating op die program in die toekoms sal verklein.

Transformerende waardes in skole raak gemeenskappe

Die Baken van Hoop-inisiatief beskou skole as die waardevolste instrument van transformasie in gemeenskappe.

Deur waardegedrewe slypskole aan te bied vir onderwysers, skoolbestuurspanne, skoolbeheerliggame en leerderleierskap, fokus die projek op die versterking van menswaardigheid, persoonlike ontwikkeling, en aspekte van sosiale geregtigheid en geslagsgelykheid.

Die projek, wat in die Fakulteit Teologie van die Universiteit Stellenbosch (US) gesetel is, het ontstaan toe mnr Denver Robertson, onderhoof van Hoërskool Tuscany Glen in Eersterivier, dosente by US genader het om uitdagings in die onderwys te bepreek. Dit is in 2018 by proefskole bekendgestel, met dr Jeanette De Klerk-Luttig van die Eenheid vir Morele Leierskap as fasiliteerder van die slypskole.

“Baie skole word deur groot maatskaplike uitdagings in die gesig gestaar, soos armoede, bendegeweld, middelmisbruik, gebrek aan morele waardes en akademiese onderprestasie. Die skep van omgewings wat groei en ontwikkeling bevorder, is afhanklik van die vermoë om die opvoedkundige pyplyn regdeur te beïnvloed,” verduidelik die projekteleiers dr Chris Jones (Eenheid vir Morele Leierskap aan

US) en Robertson.

“Ons moet ook toesien dat ons skole goed bestuur word en waarde bydra. Dit impliseer bevoegde bestuurspanne en skoolbeheerliggame, gestruktureerde leerdergedrewe leierskap- en beheerstrukture, gemotiveerde en bemagtigde opvoeders, vakaanbiedings wat gefokus en relevant is, blootstelling aan geleenthede na matriek, die beskikbaarheid van loopbaanbegeleiding, en die ontwikkeling van leerders op persoonlike vlak.”

Volgens mnr Cedric Williams, skoolhoof van Eersterivier Sekondêre Skool, is een van die dinge wat tydens die slypskool uitgestaan het, die idee dat sterk waardes gelukkiger onderwysers en kinders sal kweek.

“Opvoeding kan help om die behoeftes van ons land die hoof te bied deur jong mense te lewer wat gewillig en in staat is om die uitdagings wat ons as ’n nasie in die gesig staar, aan te pak.”

“’n Skool is ’n plek waar leerders en onderwysers gelukkig moet wees, en waardes dra baie by tot hierdie ingesteldheid.”

Die projekteleiers het beplan om die projek uit te brei om in 2020 studieleiding aan graad 11- en 12-leerders by die Universiteit Stellenbosch in te sluit, maar hierdie ingrypingstrategie is weens die Covid-19 pandemie uitgestel.

“Ons hoop dat ons ingryping ’n positiewe invloed op die breër gemeenskap sal hê. Opvoeding kan help om die behoeftes van ons land die hoof te bied deur jong mense te lewer wat gewillig en in staat is om die uitdagings wat ons as ’n nasie in die gesig staar, aan te pak,” sê die projekteleiers.

Covid-19-vernante inligting toeganklik gemaak vir gehoorgestremdes

'n Sosiale impak-inisiatief in die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe maak Covid-19-vernante inligting meer toeganklik vir 'n Dowe gehoor deur inligtinghulpbronne in Suid-Afrikaanse gebaretaal (SASL) te skep.

Die projek het sy oorsprong in die Departement Algemene Taalwetenskap waar die US Handlab, 'n eenheid vir kurrikulummaterialontwikkeling wat deur die Wes-Kaapse Onderwys Departement gefinansier word, gesetel is.

Dowe susters me Vanessa Reyneke en me Stephanie Lotz het opgelet dat inligting oor Covid-19 wat op verskillende platforms beskikbaar is, hoofsaaklik op 'n horende gehoor gemik is.

“Die Universiteit Stellenbosch het fantastiese en broodnodige werk gedoen om te verseker dat ons nou volle toegang tot akkurate Covid-19-inligting het.”

“Baie Dowe mense het nie die reëls gevolg nie omdat hulle nie geweet het wat die reëls is nie. Ons het besef dat ons COVID-19-vernante inligting in SASL aan Dowe mense beskikbaar moet maak sodat mense die probleem kan verstaan en weet hoe om hulself te beskerm,” verduidelik Reyneke.

Hulle het finansiering van die Universiteit Stellenbosch (US) se Sosiale Impak Strategiese Fonds ontvang en hul eerste stap was om

by lede van die Dowe gemeenskap uit te vind watter inligting in SASL beskikbaar gemaak moes word. Hulle het op algemene inligting gefokus, soos hoe om jouself te beskerm, wat gebeur wanneer jy positief toets vir Covid-19, en hoe en waar om te isoleer onder andere. Die susters is bygestaan deur gebaretaaltolke en Dowe aanbieders wat die behoeftes van die Dowe gemeenskap goed verstaan.

Alle hulpbronne is gratis beskikbaar op die US Handlab se Facebook-bladsy, Covid-19 in SASL, en 'n YouTube-kanaal wat geskep is met die doel om die videos te deel.

Die span is ook deur skole vir Doves genader om kindervriendelike materiaal oor Covid-19 te ontwikkel. Nadat hulle aandag gegee het aan die dringendste behoeftes vir inligting oor hoe om veilig en gesond te bly, wil hulle fokus op inligting oor Covid-19 se impak op geestesgesondheid.

Volgens Reyneke hoop hulle dat inhoudskeppers en nuusagentskappe daarop sal begin fokus om materiaal toegankliker vir die Dowe gemeenskap te maak deur byvoorbeeld onderskrifte of 'n tolk te gebruik. Só sal Dowe mense ingelig kan bly en hulself en diegene rondom hulle veilig kan hou.

“Met die video's wat toeganklik is in twee dialekte van SASL, het die Universiteit Stellenbosch fantastiese en broodnodige werk gedoen om te verseker dat ons nou volle toegang tot akkurate inligting het sonder om dit in 'n ander taal te moet lees of mense te moet vra om dit te verduidelik,” is lede van die Dowe gemeenskap se terugvoer.

'n Toevlug vir kwesbare kinders

Met kinders wat al hoe meer kwesbaar word en die effek van die Covid-19-pandemie, is daar 'n groot behoefte aan 'n veilige en liefdevolle huislike omgewing. Heartlands Baby Sanctuary, geleë in Somerset-Wes in die Wes-Kaap, is 'n geregistreerde kinder- en jeugsorgsentrum wat tydelike tuissorg bied aan wees-, verlate, mishandelde, kwesbare en siek kinders van geboorte tot ses jaar oud. Die sentrum kan 'n maksimum van 25 kinders op enige tydstip huisves.

Die kinders in die toevlugsoord, wat dikwels aan die ontvangkant staan van die ernstige sosio-ekonomiese uitdagings in gemeenskappe, word op grond van 'n hofbevel, geldig vir drie maande, toegelaat. As die kind verdere sorg (gesondheid, psigososiaal en stimulasie/vroeëkindertontwikkeling [VKO]) benodig, word nog 'n hofbevel uitgereik. Waar moontlik, bly hereniging met hulle gesinne die prioriteit; andersins word pleegsorg, 'n alternatiewe fasiliteit, of die aannemingproses verken en oorweeg.

“Die toevlugsoord sorg vir kinders in die gemeenskap.”

Die toevlugsoord voorsien skooling, gesonde maaltye, klere, higiëne, en emosionele en psigososiale sorg aan kwesbare kinders. Kinders uit hierdie omstandighede ondervind gewoonlik ontwikkelingsagterstande en benodig spesiale

sorg en aandag. Om ontwikkelingsagterstande tot de minimum te beperk, is 'n holistiese VKO- en stimulasieprogram bekend gestel en vorm dit een van die drie hoof- dienspilare. Die ander dienspilare sluit die tuissorgprogram en psigososiale sorg in.

Om die proses van rehabilitasie en integrasie te vergemaklik en te verbeter, kan ouers opleiding ontvang om beter toegerus te wees vir die versorging van hulle kinders as hulle terug by die huis is, of die hospitaal verlaat. Me Monica Buitendag, hoof-uitvoerende beampte, sê dat die toevlugsoord sorg aan die kinders in die gemeenskap verleen en dat die betrokkenheid van die gemeenskap noodsaaklik is om die volhoubaarheid van die dienste te verseker.

Die toevlugsoord is onlangs deur die Internasionale Prestigetoekennings (Verenigde Koninkryk) as die beste kindersorgdiens in Suid-Afrika aangewys. Die toevlugsoord streef daarna om steeds deur middel van 'n holistiese, multidissiplinêre spanbenadering tuissorg van hoë gehalte en steun aan kinders in gevaar en hulle families te lewer. Die Universiteit Stellenbosch het deur middel van prof Gideon Wolfaardt van die Departement Mikrobiologie in die Fakulteit Wetenskap, en in samewerking met die Fakulteit AgriWetenskappe se Afdeling Waterkultuur en die Departement Agronomie, met die toevlugsoord geskakel om die verskaffing van gesonde kos te steun en volhoubare oplossings vir die toevlugsoord te ontwikkel.

Kliniese onderrig gaan voort met virtuele huisbesoeke

Om seker te maak dat studente aan die Universiteit Stellenbosch (US) se Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe hul kliniese onderrigaktiwiteite in 2020 kon voortsit, het die Ukwanda Sentrum vir Landelike Gesondheid se Samewerkende Sorg-projek gedurende die Covid-19-pandemie met virtuele huisbesoeke begin.

Deur die Ukwanda Samewerkende Sorg-projek werk voorgraadse studente in gesondheids-wetenskappe saam met gemeenskapgesondheidswerkers in Worcester se Avian Park en Zwelethemba-gemeenskappe en doen hulle huisbesoeke as deel van hul kliniese opleiding.

Hierdie studente bespreek die deurlopende bestuur van pasiënte dan met 'n groep studente vanuit verskillende kursusse.

Toe Covid-19 toegeslaan het, moes hierdie besoeke na 'n virtuele platform skuif.

Pleks van om pasiënte in hul huise te besoek, sou 'n student hulle bel. As die student nie 'n goeie begrip kon kry van wat gebeur nie of besorg was, sou 'n gemeenskapgesondheidswerker gestuur word om die pasiënt te besoek en hulle help om met 'n stem- of video-oproep met die studente te kommunikeer vanaf hul huis.

Die US se Afdeling vir Sosiale Impak het 'n bedrag vir die virtuele huisbesoekprojek vir die Ukwanda Samewerkende Sorg-projek bewillig. Deur middel van die projek word data aan gemeenskapgesondheidswerkers verskaf om WhatsApp-kommunikasie met studente moontlik te maak.

“Virtuele huisbesoeke het ons in staat gestel om aan te hou om die mense in hierdie gemeenskappe te help.”

“Ons navorsing het getoon dat studente 'n beduidende impak op pasiëntesorg maak met huisbesoeke. Virtuele huisbesoeke het ons in staat gestel om aan te hou om die mense in hierdie gemeenskappe te help,” verduidelik me Jana Müller, projek-koördineerder van die Ukwanda Samewerkende Sorg-projek.

“Die projek het nie net virtuele opvolgbesoeke aan pasiënte moontlik gemaak nie, maar ook samewerkende interprofessionele spanbesprekings op 'n virtuele platform. Belangriker nog, het dit die waarde gewys om met plaaslike gemeenskapgesondheidswerkers te kommunikeer om pasiënt opvolgbesoeke te doen, en heropname in die hospitaal te voorkom of die ontwikkeling van sekondêre komplikasies. Dit is 'n fantastiese leerervaring vir studente, maar ook 'n deurslaggewende ontwikkeling om pasiënte in 'n hulpbronbeperkte omgewing te bestuur, veral pasiënte in landelike gebiede waar toegang tot gesondheidsorg beperk is.”

Volgens me Nandipha Klaas, een van die gemeenskapgesondheidswerkers, het virtuele huisbesoeke dit vir hulle moontlik gemaak om aan te hou om die gemeenskap te bedien deur hulle met professionele medici in aanraking te bring.

“Daar is 'n groot behoefte aan hierdie diens en dit is belangrik vir sowel die pasiënte as die breër gemeenskap.”

Fokus op voedingsbehoefte gedurende die Covid-19-pandemie

Die Covid-19-pandemie het aan finalejaarstudente in dieetkunde, wat aan die Ukwanda vir Dieetkunde-program deelneem, 'n geleentheid gegee om meer ondervinding op te doen in praktiese geïntegreerde gesondheidsorg, en om betrokke te raak by 'n breër spektrum van platforms wat deur nieregeringsorganisasies (NRO's) én gemeenskapgebaseerde organisasies (GGO's) aangebied word.

Dié sosiale impak-program, wat gesondheid- en voedingsdienste by twee plattelandse opleidingplatforms in Worcester en Hermanus aanbied, fokus op die integrasie van die drie Dieetkunde-velde (gemeenskapsvoeding, voedseldiensbestuur en terapeutiese voeding) in 'n landelike gemeenskap.

Ingrypings sluit gewoonlik in: opleiding en berading oor voeding, voedingsteun en -verwysing, verskaffing van samewerkende sorg aan pasiënte, huisbesoeke saam met gemeenskapge-sondheidswerkers, personeelopleiding, fasiliteit-oudits en -terugvoering, die steun van voedseldiens-aktiwiteite, spyskaartbeplanning, en die aanbieding van radiopraatjies oor 'n verskeidenheid voedingsopsies. Begunstigdes sluit in die personeel, kinders en individue in verskeie omgewings, onder meer crèches, ouetehuse, plase, fabriekke, Departement van Gesondheid-klinieke, hospitale en mobiele eenhede, en ander GGO's.

Weens die Covid-19 pandemie en die daaropvolgende beperkings was daar egter nie toegang tot die Worcester- en Hermanus-opleidingplatform nie.

“Die program is ooreenkomstig die spesifieke behoeftes in daardie stadium aangepas, en het begin fokus op voedselverskaffing aan kwesbare gemeenskappe. Covid-19-voedingspesifieke reaksies het ingesluit die ontwikkeling en voorbereiding van voedsame soprosepte by 'n GGO, die samestelling van riglyne vir noodvoedselpakkies, en inisiëring van opleiding en vaardigheidontwikkeling vir voedseltuine. Studente het ook webinarre oor relevante voedselonderwerpe bygewoon,” verduidelik projekkoördineerder dr Lynette Daniels, 'n lektor in die Afdeling Menslike Voeding aan die Universiteit Stellenbosch (US) se Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe.

Me Antoinette Seronne, wat 'n sokkombuis in Fisantekraal bedryf, het die studente se hulp waardeur. Sy wou haar groentetuin uitbrei om aan die toenemende behoefte aan voedsel gedurende die pandemie en inperking te voldoen en wou raad hê oor die beste, voedsaamste opsies.

“Sommige van die studente het my gehelp met die tuin, terwyl ander vir my verduidelik het hoe om voedsame kos voor te berei wat die maag vinnig vol maak. Ek het baie by hulle geleer.”

Studente het positief gereageer.

“Ukwanda 2020 het dalk sy ligging weens die pandemie verander, maar die ervaring het nie daaronder gely nie. As 'n toekomstige dieetkundige het ek waardevolle kennis en praktiese vaardighede opgedoen,” was een student se terugvoering.

'n Werktuig vir die bevordering van tradisionele kleinboerderye

Skaap- en beeskleinboere het oor die algemeen op tradisionele metodes van optekening vertrou. Tydens die afhandeling van haar doktorsgraad (PhD), het dr Annelin Molotsi, dosent in Veekundige Wetenskappe, 'n geleentheid geïdentifiseer vir die ontwikkeling van 'n optekeningstoepassing om veekleinboere in Suid-Afrika te help.

Die ontwikkeling van 'n veebestuursdatabasisstelsel (LMDS of "livestock management database system"), 'n selfoontoepassing wat van inligtings- en kommunikasietegnologie (IKT) gebruik maak, kan boere met 'n meer gestruktureerde benadering tot optekening help en produksielewering verbeter, wat die geleentheid vir hulle skep om as vryloop- en organiese produsente toegang tot landbou-nismarkte te verkry. Die meeste veekleinboere beoefen reeds lae-insetveeboerdery; hulle produkte word egter nie só bemark nie, weens die gebrek aan rekords om hulle boerderymetodes te bewys.

Hoewel die optekeningstoepassing nog in die ontwikkelingsfase is, is die doel om al die nodige inligting terug te vind, wat die boere sal help om toegang tot nis- en formele landboumarkte te verkry, afhangende van hulle boerderystelsel en -praktyke.

Volgens Molotsi sal die toepassing tot die verbetering

van produksie, voortplanting en naspoorbaarheid bydra, insig in die ekonomiese waarde van boerdery bied en verbeterde winsgewendheid vir die boer tot gevolg hê.

"Die gebruik van die optekeningstoepassing kan nuttig wees om ondersteuning van die bank te bekom."

Deur samewerking met die Wes-Kaapse Departement van Landbou en die Landbounavorsingsraad in Noordwes, sal die toepassing toegang verleen tot inligting en boere in staat stel om intyds uitdagings te deel en advies te bekom oor die verbetering en bevordering van hulle boerderymetodes.

Weens die beperkings op beweging wat deur die Covid-19-pandemie en inperkingsvlakke genoodsaak is, moes alternatiewe interaksiemetodes vir veldwerk verken en aangewend word vir ongeveer 40 veekleinboere in die Wes-Kaap en in Noordwes. Dit het die gebruik van WhatsApp en Facebook vir boeregroepe met bladsye vir hulle verenigings ingesluit.

'n Prototipe van die toepassing is ontwikkel en aan sommige van die boere in die Wes-Kaap bekend gestel as deel van 'n meestersgraadstudie (MSc) in volhoubare landbou. Veekleinboere, wat hoofsaaklik uit benadeelde individue, waaronder die jeug en vroue, bestaan, kan 'n werktuig soos LMDS gebruik om by die hoofstroom-landbou-ekonomie betrokke te raak. Dit sal groei en volhoubaarheid in die veekleinboersektor tot gevolg hê.

"As 'n kleinboer (tans), sal ek graag die mark wil betree en die gebruik van die optekeningstoepassing kan nuttig wees om ondersteuning van die bank te bekom."

Finansiële geletterdheid ondanks Covid-19

Altesame 58% van Suid-Afrikaanse huishoudings ervaar groot finansiële druk weens die Covid-19-pandemie en grendeltydperk, volgens Old Mutual se Spaar- en Beleggingsopname (OMSIM). In vergelyking met 2019, het heelwat meer Suid-Afrikaners ook formele en informele lenings aangegaan in 2020.

Die Universiteit Stellenbosch (US) Regskliniek se Finansiële Geletterdheidsprojek (FGP) bemagtig plaaslike gemeenskappe deur kennis oor finansiële sake te deel en mense in te lig oor hul regte as verbruikers.

“Inligting is aan die betrokke skole en plase versprei waar plaaswerkers en leerders in veilige omstandighede daarna kon luister en/of kyk.”

Deur samewerkende verhoudings wat gesmee is tussen die Fakulteit Regsgeleerdheid, Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, die US se Taalsentrum, die Nasionale Kredietreguleerder, die kantoor van die Wes-Kaapse Verbruikersbeskermer, die Departement Sosiale Ontwikkeling en die US Regskliniek, poog die projek om individue op te voed, op te hef, te ondersteun en toegang tot regspleging te verbreed.

As deel van die FGP, bied studentevrywilligers – wat Siviele Prosesreg 371 of Finansiële Beplanning 378 studeer – jaarliks bemagtigingsessies oor basiese vaardighede in finansiële geletterdheid by plase en skole aan.

Ondanks die pandemie, is die FGP se missie en strategiese doelwitte nogtans in 2020 bereik, danksy tegnologie en digitale platforms.

Die registrasie en opleiding van studentevrywilligers het voor die grendeltyd plaasgevind, en studente se konsepaanbiedings is later in aanlyn sessies met die projekkoördineerder, me Susann Louw, bespreek en geëvalueer.

Elke groep het twee subtemas ontvang waarvoor hulle ’n PowerPoint-voorlegging, potgooi of video moes voorberei wat óf op leerders, óf op plaaswerkers gerig was. Dit subtemas het ingesluit: Die verskil tussen behoeftes en begeertes, hoe om ’n begroting op te stel, die belangrikheid van spaar, goeie teenoor slegte skuld, wenke rakende besteding en die Verbruikersbeskermingswet, en wenke rakende krediet en die Nasionale Kredietwet.

“Altesaam 11 skole en 18 plase in die Stellenbosch-omgewing het ’n pakket van voorleggings ontvang en inligting is volgens Covid-19-regulasies aan die betrokke skole en plase versprei, waar plaaswerkers en leerders in veilige omstandighede daarna kon luister en/of kyk,” verduidelik Louw.

“Die samewerking van groepe in ’n virtuele omgewing, sowel as die ontwikkeling van die video’s, potgooie of PowerPoint-voorleggings, het studente ook vir toekomstige werksomstandighede voorberei,” voeg sy by.

Omgevingstudies met behulp van waterbiomonitors

Prof Jacques Bezuidenhout, medeprofessor in Fisika in die Fakulteit Krygskunde, staan aan die hoof van die maatskaplike-impakiniatief Omgevingstudies met behulp van waterbiomonitors langs die Suider-Afrikaanse kuslyn. Hierdie iniatief het ontstaan uit gesamentlike navorsingspogings met die Gesamentlike Instituut vir Kernnavorsing (JINR) in Rusland en die Saldanhaabaai Watergehalte Forum Trust, 'n organisasie sonder winsbejag wat die ekologiese toestand van Saldanhaabaai en die Langebaan-strandmeer, wat 'n Ramsar-gebied is, monitor.

Met progressiewe aardverwarming wat tot ernstige omgewingsprobleme bydra, kan die verdere verkenning en begrip van mariene- en kus-ekostelsels 'n beduidende bydrae lewer. Besoedelingstendense en kontaminasievlakke moet bestudeer word, en biomonitors soos mossels en oesters is pasgemaak vir hierdie doel, verduidelik Bezuidenhout.

“Aardverwarming dra by tot ernstige omgewingsprobleme.”

Die iniatief ondersoek Saldanhaabaai, en die studie brei ook uit na groter dele van die Suider-Afrikaanse kuslyn, om die natuurlike omgewing en die gesondheid van die seekos te assesser. Met waterboerdery wat wêreldwyd eksponensieel toeneem, word dit al hoe meer nodig om die verskillende kontaminante wat 'n invloed op die veiligheid vir menslike gebruik het, te toets.

Bezuidenhout verduidelik dat die resultate deur induktief-gekoppelde plasma-massaspektrometrie (ICP-MS) uit verskillende liggings, wat wissel van ongerep tot waarneembaar besoedelde areas, verkry sal word. Hierdie soort massaspektrometrie maak gebruik van induktief-gekoppelde plasma om die monsters te ioniseer. ICP-MS-ontledings sal gedoen word en elementkonsentrasies sal onttrek word. Die klem sal op toksiese elemente en elemente wat met besoedeling verband hou, geplaas word. Die ICP-MS word gekomplementeer deur Neutro Aktivering Analise wat uitgevoer word deur die JINR in Rusland.

Ten spyte van die impak van Covid-19 op die seekosbedryf, kan waterboere voordeel trek uit die aanbevelings wat gedoen sal word, om seekos met minder toksiese elemente en besoedelende stowwe te produseer. Die geografiese ligging en die seisoen-

effekte van toksiese elemente kan vasgestel word, en dit sal ook die boere kan help om besmetting van hulle lewende hawe te voorkom. Die elementkonsentrasies sal 'n aanduiding wees van besoedelingstendense en hierdie resultate kan deur die Saldanhaabaai Watergehalte Forum Trust onder industrieë versprei word, om hierdie industrieë te help om die negatiewe impak daarvan te versag. Die industriële sektor sal in staat wees om die omgewingsimpak wat hulle op die baai en die strandmeer het, te verminder deur die aanbevelings van die iniatief te implementeer.

Onderzoek na die veranderinge in batimetrie in Saldanhabaai

Dr Ivan Henrico, senior dosent in Militêre Geografie, wat spesialiseer in afstandwaarneming en tweeledige geografiese inligtingstelsels, het die veranderinge in batimetrie in Saldanhabaai oor die afgelope vier dekades ondersoek. Batimetrie is die wetenskap wat aangewend word om die dieptes van die seabodem te bestudeer en te meet. Die verskille in waterdiepte, onderwaterhelling en seabodemstruktuur sal met behulp van 'n geografiese inligtingstelsel (GIS) ondersoek word, om die verandering aan die hidrodinamiese sedimentasieprosesse in Saldanhabaai as gevolg van die hawe wat in die vroeë 1970's daar gebou is, vas te stel.

Die konstruksie van die hawe het massiewe baggerwerk behels en gevolglik is 30 miljoen m³ (kubieke meter) grond verskuif. Aanvanklike ondersoeke na hierdie projek het die behoefte aan nuwe en bygewerkte batimetriese data vir Saldanhabaai uitgelig. Daarna is 'n vergadering met die hidrograaf van die SA Vloot belê. Goedkeuring is ontvang om die hele Saldanhabaai voor die einde van 2020 te meet.

Die inisiatief sal dus bepaal hoe die sedimentasieproses in Saldanhabaai ná die bou van die hawe in 1976 verander het, vergeleke met die huidige toestand. Dit sal belangrike inligting oor die huidige stand van strand-erosie en verslikking in Saldanhabaai verskaf.

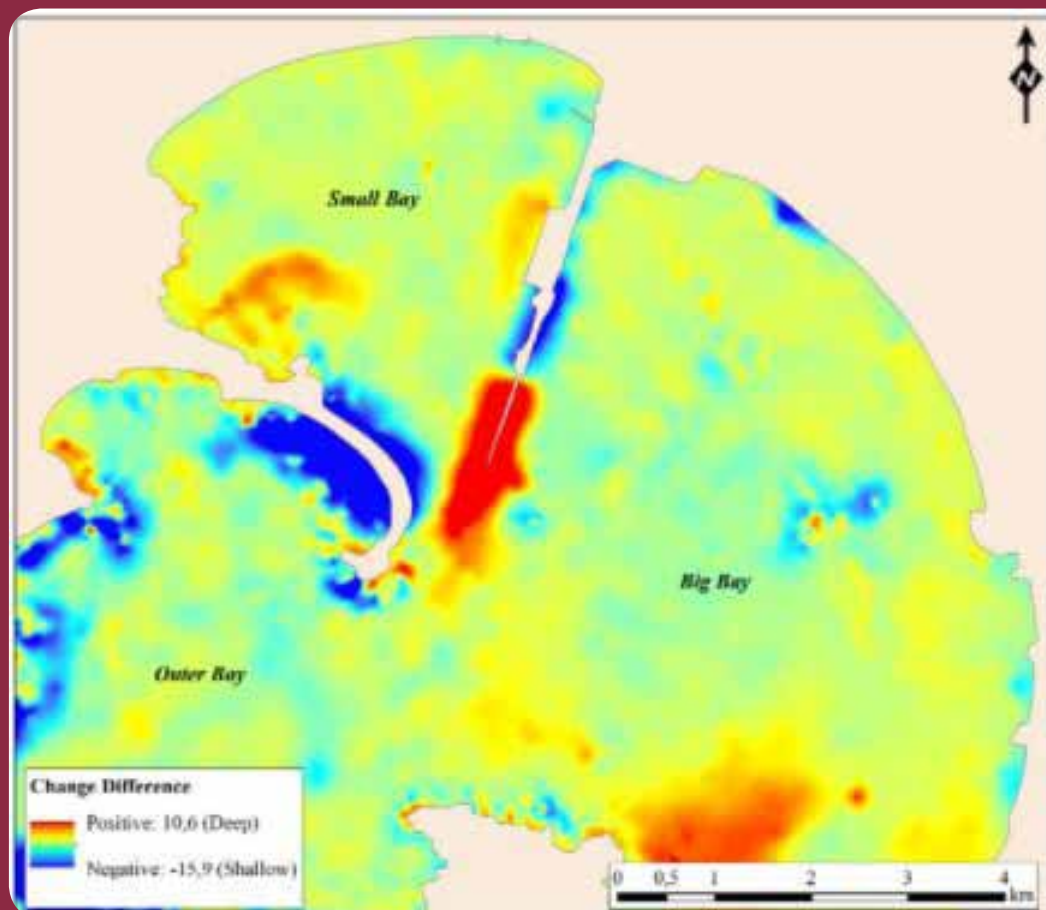
Die inisiatief het die aandag van die Water Forum van die Saldanha Munisipaliteit en die Wes-Kaapse Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning getrek. Prof Burghard Flemming, 'n navorser wat tot en met 1977 navorsing gedoen het, se belangstelling is deur die inisiatief geprikkel en hy dien as 'n konsultant.

Die hoofimpak van hierdie studie toon dat Saldanhabaai natuurlik oor 'n lang tydperk gevorm is en ook hoe die natuurlike proses in die baai deur antropogeniese aktiwiteite verander word. Die data, wat meer as 40 jaar weerspieël (1977 – 2021), sal bydra tot die meer strategiese teenwerk van erosie en die invloed van die seelewe in die baai.

“Die data, wat meer as 40 jaar weerspieël (1977 – 2021), sal bydra tot die meer strategiese teenwerk van erosie en die invloed van die seelewe in die baai.”

Mnr Piet van Zyl, Departementshoof van die Wes-Kaapse Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning, verduidelik dat baggerwerk van tyd tot tyd nodig is vir die uitbreiding en instandhouding van hierdie en ander hawegeriewe in die baai, en dat die impak van klimaatsverandering spesifiek wat betref erosie en aanslikking in die gebied na verwagting sal toeneem. Op grond van die geïdentifiseerde behoeftes, die voorgenome geografiese omvang van die werk en die strategiese aard van die geleentheid in die gebied, en die gedeelde voordeel wat uit die studie geput sal word, steun die Departement die studie reeds die afgelope vier dekades lank.

'n Navorsingartikel getitel Determining the change in the bathymetry of Saldanha Bay due to the harbour construction in the seventies is gepubliseer in die vaktydskrif South African Journal of Geomatics, Vol. 9. No. 2, September 2020.

Batimetriese kaart van Saldanhabaai wat die verskil voor (1957) en na (1977) die hawekonstruksie aandui.

'n Tweede kans ondanks die impak van Covid

Projekkoördineerder: Mev Nokwanda Siyengo

E-pos: noksiy@sun.ac.za

Onderwys verder as die klaskamer: studente sit handjie by

Projekkoördineerder: Dr Lynne Dammons

E-pos: ldamons@sun.ac.za

Graad 9 Loopbaanvoorigtigingsbrosjure

Projekkoördineerders: Prof Anthony Naidoo en Dr Michelle Visser

E-pos: avnaidoo@sun.ac.za / mvis@sun.ac.za

TRAC SA bereik sukses ondanks Covid-19-uitdagings

Projekkoördineerder: Mev Debbey Olivier

E-pos: debbey@sun.ac.za

Transformerende waardes in skole raak gemeenskappe

Projekkoördineerders: Dr Chris Jones en Mev Divine Robertson

E-pos: chrisjones@sun.ac.za / dr@sun.ac.za

Covid-19-verwante inligting toeganklik gemaak vir gehoorgestremdes

Projekkoördineerder: Dr Kate Huddleston

E-pos: katevg@sun.ac.za

'n Toevlug vir kwesbare kinders

E-pos: monica@heartlandsbaby.org

Kliniese onderrig gaan voort met virtuele huisbesoeke

Projekkoördineerder: Mev Jana Müller

E-pos: janamuller@sun.ac.za

Fokus op voedingsbehoefte gedurende die Covid-19-pandemie

Projekkoördineerder: Dr Lynette Daniels

E-pos: ldaniels@sun.ac.za

'n Werktuig vir die bevordering van tradisionele kleinboerderye

Projekkoördineerder: Dr Annelin Molotsi

E-pos: annelind@sun.ac.za

Finansiële geletterdheid ondanks Covid-19

Projekkoördineerder: Mev Josie Parks

E-pos: jparks@sun.ac.za

Omgewingstudies met behulp van waterbiomonitors

Projekkoördineerder: Prof Jacques Bezuidenhout

E-pos: jb@sun.ac.za

Ondersoek na die veranderinge in batimetrie in Saldanhabaai

Projekkoördineerder: Dr Ivan Henrico

E-pos: ivanh@sun.ac.za

Ingebedde sosiale impak

verwys na die integrering van sosiale impak (SI) by die wesenlike dimensies van alle akademiese en kokurrikulêre praktyke aan die Universiteit Stellenbosch deur middel van betrokke akademieskap en betrokke burgerskap.

Afdeling Sosiale Impak

Universiteit Stellenbosch

Privaatsak XI

Matieland 7602

siadmin@sun.ac.za

<http://www.sun.ac.za/si>

